

SEMĂNĂTORUL ROMÂN

Independent, Cultural și Informativ

Director proprietar: Ing. MIHAIL GEORGESCU

Redacția și Administrația
Str. Petre Malor No. 4
Siliștra

ABONAMENTE:

Pentru agricultori și func. Lei 150
Abonamente de sprijin Lei 300
Pentru autorit. și soc. anual Lei 1000

Bibliotecile la oraș

Singura hrană care nu se poate termina nici odată, nici chiar în urma unei secete majestoase, e hrana sufletească... Lângă gândul clar, înalt și întotdeauna radiind înțelepciune al cutărui scriitor, poți să-ți duci și tu — care nu ești hoț de stele, nu ești oier la zodile poeziei — vacul... Ți-l duci așa mărunț, cotidian însetat de adevăr, cotidian bucuros că poți să înveți ceva... Scriitori au existat de când lumea!...

Bibliotecii iarăși decând lumea...

Se constată chiar în ultimul timp în toată lumea, plus bineînțeles țara noastră, o supra producție de scrieri... Le vezi siluetele prin rafturi de librării, prin vitrine din belșug luminate, prin biblioteci... Iată — veți zice — un fapt înbucurător!... Da!... Fără nici o discuție că-i înbucurător... Nu însă toți au banii necesari pentru procurarea oricărei cărți apărute.

Și atunci se mai împrumută omul și dela bibliotecii.

Bibliotecile sunt — cu puțină bună voință numai din partea noastră, domnilor! — focare de cultură, de ale căror iradierii se poate bucura oricine. Ființarea lor în orașe e însă în funcție de interes patern din partea organelor cari conduc destinele urbei respective, în funcție de gentilețe — când e nevoie — din partea acelor orașe organe și din partea cetățeanului, de cât mai mult interes pentru carte... Să aplicăm toate acestea urbei noastre. Știți ce-ar rezulta din aceste lucruri împlinite?... În primul rând, oricine ar ști să prețuiască slova tipărită, în al doilea rând s'ar deschide gustul publicului pentru știință, artă, literatură și nițel — dacă ne permiteți — s'ar mai tăia din nasul multor așa ziși șnapani politici, cari din lipsa de bibliotecă, știu f. frumos să te atragă pe tine — cetățean slab de înger — într-o cărciumă și privind în zare basamacul cu care te-au amețit — să te ducă de nas, inițindu-te cu ce cămașe și votezi, mâine sau poimâine, când ciomagul electoral va bate la ușa ta!...

Am zis insinuând „să aplicăm toate acestea urbei noastre"... Pentru că urbea noastră nu are o bibliotecă a ei. Au comunitățile minoritare: com. bulgară, com. turcă, com. armeană, com. evreiască, etc... Au, nu știu din ce bani, dar au!... Ba mai mult încă, domni cari odată iscăleau sub titlul de prefect, au donat unei biblioteci dintre acestea suma de 10 000 lei, pentru cumpărarea de cărți noi... Știți de sigur cine se bucură de cărțile acelea... Știu domnii aceștia să „doneze" (expresia e pe cât de largă în bunăvoință, pe atâta de ironică), dar de înființat nu știu să înființeze. Orașului nostru îi trebuie o bibliotecă. Li trebuie o bibliotecă în care orice cetățean să-și poată roade pe mese, coatele dela haină, o bibliotecă în care oricine să poată găsi la nevoie o alinare, un sprijin, un suport sufletească...

Și fiți siguri, din fondarea acestei biblioteci, pe care — (ne rugăm în genunchind în fiecare seară) — o vrem măcar începută, nu va săraci nici primăria, nici prefectura, nici domnul primar, nici domnul prefect!...

Contra, suntem ferm convinși

Voevodul Mihai.

*Măria Ta vlăstar Regesc,
Crescut pe-al nostru sfânt ogor,
Coboare harul cel ceresc
Și iubirea noastră, ca popor*

*Ne ești Voievod ca Făt-Frumos
Și'n fățișarea Ta senină,
Poporu-ți este credincios
De-i dai o zare de lumină.*

*Tu ești mândrul nostru Crainic
Ce îl iubim ca ceva sfânt
Vei fi un Rege, mândru, falnic
Pe-al nostru sfânt iubit pământ
Vei duce'n lume mai departe
Iubirea Marelui Părinte
Cu brațele ce-ți sunt bărbate,
A-nației, Latine ginte.*

Ion Mănicuță
Colonist-Cranova

Crisantemele.

Flori de toamnă. Sunt omagiul muncii unui an întreg. Aceste flori încheie seria plantelor de grădină și în acelaș timp neamintesc că vara elegantă s'a sfârșit iar Toamna grijulie și pretențioasă, se află în a doua lună de îmbătrânire. Cultivate cu îndoită casnă, crisantemele, apar în aceste momente ca: fantastice candelabre din care se proiectează minunate curcubeii vii, cu colori de vise.

Din rădăcini adesea împregnate cu un pământ jilav dar plantate în terenuri gunoite, specialiștii sau iubitorii și iubitoarele de flori, obțin, niște plântuțe plăpânde, copii firavi de care nu se lipesc atât de hrana cât îngrijirea. Crescute sub supravegherea ochiului de gospodar, din Primăvară până'n toamnă, când ciupite cu durere, rupându-li-se lăstarii spre a crește scurte, drepte și numai o floare pe tulpină, când alintate cu câte o stropire de apă, antiseptică sau curată dar salvatoare, crisantemele încep a înflori deabia la mijlocul Toamnei. De obicei crisantemele de soi bun și îngrijite, fac — tre-

că li se va ridica prestigiul, li se va adăuga la aureola actuală — o altă aureolă, mai mică decât cea de azi, dar mai strălucitoare, mai pură, aureolă — să zicem — de mecenajii ai orașului... De altfel, gestul se cere repetat, imitat, Domnilor!... În Capitală, cel mai mare cetățean al acestei Țări — Voevodul Culturii — a ținut să imite pe un alt Voevod — mult mai vechi, dar tot atât de însuflețit și de generos cu mințile supușilor săi!... Fie ca gestul și gândul înalt să fie și la noi imitat... În mic, dar imitat!... Așteptăm rezultatul acestor rânduri — pe cari — scriam aici ca să se știe — n'avem pretențiasă le impunem. Ele sunt simple sugestii, cari trebuiesc ascultate, și dacă vor domni suspuși — verificate; și numai după aceea puse în aplicare.

Deci, după câte vedeți suntem nițel și răbdători.

Ilarie Dobrotic

bue să facă — o singură floare. Cu cât aceste splendide și gingașe flori sunt mai mari, cu atât valoarea lor este mai mare. Cine n'a simțit o înfiorare plăcută la privirea unui pâlă de crisanteme? Cui nu i s'a sbârilit părul — ca o pădure — pe mâini, pe față, atunci când a văzut două trei crisanteme, albe ca zăpada și mari cât verzile? Or cui nu-i place grandoarea crisantemelor deși acestea sunt cu paliditate de fete tuberculoase în amurg de Toamna sau răsărit de Primăvară? Am putea să le spunem — dac'am fi puțin și răutăcioși — că, crisantemele sunt cioclii virginelor, ai căror plămâni au fost măcinați de ticălosul bacil al lui Koch, precum și ai acelor căro-ra viața nu le-a mai surâs.

Doamne! și cât este de plăcută viață într'un local înghirlandat cu crisanteme. În acelaș timp ce tristă, ce jalnică este întovărășirea crisantemelor la mormânt!... Atunci ele nu îndeplinesc de cât rolul de bocitoare oficiale ale înmormântărilor de Toamnă. Coloarea lor vie, fie de zăpadă, fie galbenă ca flacăra candelilor aproape stinse, sau aurie ca galbenii or cocoșei de la pofticiosul gât al fetelor mari, înveselește ochiul și minunează imaginația, ațăță poftetele cele mai potolite și drea mărește voința și stăruința ome-nească, fără de care n'ar fi putut exista atâta mândrețe.

Ce nu poate face mintea și mâna omului! Crisanteme flori mari și frumoase fiți binecuvântate căci pretutindeni, în Toamna fumurie, aduceți mângâere, amabilitate și de ce n'am spune-o și multă, multă poezie.

Cultivați și procurați-vă crisanteme. Este floarea mică a unei tulpini, a unei vieți, floare care, a fost — și fiindcă-i unică — este și va fi întotdeauna căutată, iubită, cântată și respectată pentru frumusețea și curățenia ei.

Mihail Georgescu

Bibliotecile sătești.

Dacă e adevărat că anii tinereții și ai copilăriei sânt caracterizați printr-o perpetuare de idealuri provizorii, străbătute puternic de mentalitatea vârstei plăpânde, nu e mai puțin adevărat că tot ei sânt aceia care înregistrează temeinic cunoașterea și impresiunile de orice natură cu un centripetism avid. Și cât de trist e să nu-ți amintești nimic din aquariul copilăriei în care înotai odioară cu pulbere de soare auriu printre șuvițe de păr... Se naște și de aici o problemă, aceea a însământării de cunoștințe în mințile fragede ale copiilor, care cere multă pricepere și pasiune. La țară, sera rasei noastre, sarcina creșterii și educării copilului se ridică dela sine depe umerii părintelui cocârjat deasupra coarnelor plugului, sau ai mamei cu triste nopți sub pleoape și mâini bătătorite de prea grele înțeleștări la sapă.

Această datorie aleargă la sânul priceperii așa numiților apostoli ai satului — de bună seamă cu un țep de ironie. — Ne referim la învățători. Am avut ocazia să cunosc câțiva din acești mucenici, tineri, și pe inciulinatul Bărgăan și în cel mai năpăstuit meleag românesc, în regiunea secuizată a Odorheiului, Ciucului și Trei Scaune, și în fine din Cadriaterul Dobrogean. Toți și-au doinit acelaș plâns, aceleaș întemeete pășuri... Izolați de centrele mari de cultură, prin funduri de județe, împiedecați, de drumuri rău întreținute, de a lua contact cu bibliotecii orașenești, în care de cele mai multe ori nu există hrana tipărită necesară satului sau lipsesc chiar ele înșile, sânt legal siliți să se complacă în sublima simplicitas nu din proprie dorință ci din indiferența cu care sânt privite de cei în drept nevoile, devenite răni sângerânde, pe care satul nostru le închide în inima lui. Radio-ul, în ultimul timp nu difuzează decât indecente și stupide barbari muzicale, pe motive naționale, care nu au decât nefasta misiune de a corupe, ca de pildă versuri de felul acesta:

... Bate vântul treștia
I se vede chestia... sau
... Tu să stai cu nasu'n floricele
Iară eu cu ochii'n sus la stele...

Se impune deci o nouă directivă vieții noastre sătești, un alt spirit, în care să fie crescute vlăstarele de țărani, și pe care să-l auzim predicat depe toate anvonurile de cultură și propagandă, în locul ineptiilor citate mai sus. Dar în primul rând va trebui să ne facem ecoul lumii învățătoresci care cere, în ultimul timp cu mai multă ardoare, înființarea de biblioteci sătești în sutele de sate care încă nu știu prețui aurul închis în comoara unui raft cu cărți. Și aceste cărți se cer date pe mâini cinstite care vor ști să le îngrijească și să le împartă spre citit, fiecărui după vârstă și putere de înțelegere cu grijă de samaritean. Există la Fundațiile Regale o bibliotecă a satului. Am dori ca soarta lor să nu fie aceea de a putrezii prin mucegăitele rafturi ale librăriilor jidovești dela orașe. Fundațiile Regale și-au luat o obligație pe care trebuie să o ducă la capăt conștiincios, făcându-se ecoul glasurilor învățătorilor harnici și cu răvnă în mi-

Continuare din pag. 1-a.

siunea lor de apostoli. Ar fi momentul să se lucreze cinstit și pe deasupra să nu se cruțe nici un sacrificiu. Numai astfel se va putea ridica nivelul moral la sate și cel spiritual al neamului. Ar fi de remarcat un lucru: înlăturarea extremelor, atât de specifică nouă, e necesară! Mi s'a întâmplat să găsesc într'un raft de bibliotecă dintr'un sat depe bărgan un exemplar din „Odișea” în traducerea d-lui Murnu. Desigur că nu preferam traducerea înexactă și cu greșeli de fond a d-lui Lovinescu,

dar era mai logic să întâlnesc în locul ei (carte de 500 lei) altele mai puțin pretențioase dar mai folositoare acolo unde a fost trimisă. Poemul Omeric va fi devorat de șoareci. Satului îi trebuiesc cărți pe care să le guste țărani și tineretul... Iar dacă începem cu sfârșitul ne întoarcem spre capăt și nu acesta e drumul progresului. Nouă ne trebuiesc biblioteci sătești pentru săteni. Atât și nimic mai mult.

Vasile Culică

Cronica Medicală.**Febra de Malta (Bruceloza).**

Subiectul pe care-mi propun să-l descriu, se adresează în primul rând sătenilor cari se ocupă cu creșterea vitelor, a oilor și a caprelor, cât și tuturor consumatorilor de lapte, brânză și unt provenite dela aceste animale.

Cunoașterea acestei boli prezintă un interes dobit: unul de economie rurală, prin pierderile de animale pe care le poate provoca și altul de prezervarea sănătății, prin măsurile de aplicat în scopul de a împiedica propagarea boalei dela animalele bolnave la omul sănătos.

Acum vre-o 70 ani în urma doi medici Militari ai Marinei engleze din Insula Malta (Marea Mediterană), au observat că pe timpul verei soldații, copiii și adolescenții se îmbolnăveau grav de o boală infecțioasă și contagioasă, asemănătoare cu malarie sau cu febra tifoidă (lingoarea), și provocată de consumația laptelui de capră.

Cercetările ulterioare au dovedit că, caprele, oile, vacile și scroafele, se infectează foarte ușor cu un microb numit *Mycobacterium melitensis* sau *Bacillus abortus* pe care-l transmit la om prin lapte și prin urine și că deși că deși infecția la animale nu se traduce prin mari suferințe, în schimb toate animalele se stărpesc (avortează la prima gestație sau sarcină).

Studiile boalei la om, datează la noi în țară numai de câțiva ani, descoperindu-se foarte multe cazuri printre oamenii dela fermele din Județul Ilfov, printre laptații din jurul Bucureștilor și un caz la un Ofițer din Medgidia.

Boala a fost numită la început *Febra de Malta*, sau *Febra Mediterană*, după regiunea unde a fost observată; mai în urmă, i s'a dat denumirea de *Bruceloza*, în onoarea unuia din medicii militari Englezi numit Bruce; i se mai zice *Melitococie* după microbul care o produce și *Febra ondulantă* după temperatura pe care o face omul bolnav.

Infecția la om are caracterul că atinge sate întregi provocând epidemii, care sunt în strânsă legătura cu epizootiile de avorturi infecțioase (stărpirea caprelor, oilor și a vacilor).

În regiunile infectate, anima-

lele bolnavilor ating proporția de 60%.

Boala se transmite la om pe două căi: *pe cale directă* prin contactul cu animalele bolnave, în timpul mulgerii, al tăerii și prin așternutul infectat cu urina animalelor bolnave; *pe cale indirectă*, prin lapte, brânză și apă infectată cu Bacilul Melitensis.

Se poate spune că este o boală profesională a ciobanilor, văcarilor și păstorilor de capre.

Se mai admite o infecție dela om la om pe cale interconjugală și dela mamă la prunc prin alăptare.

Boala se manifestă prin unde de călduri mari 39 — 40 grade cari țin circa 15 zile, urmate de perioade de liniște și apoi de alte unde de temperatură, toate însoțite de sudori abundente în timpul nopții, de constipație și de dureri vii în mușchi și la incheeturi, asemănătoare cu reumatismul.

La bărbați mai poate produce inflamația testiculelor (orchită), iar la femei produce inflamația sânilor și în foarte rari cazuri chiar avorturi.

Boala ține astfel 2 — 3 luni de zile, slăbind bolnavul și producând o anemie (lipsă de sânge) pronunțată, mărirea splinei și a ficatului.

Mortalitatea la om este până la 8%.

Măsurile de profilaxie ale boalei se reduc la următoarele 3 sfaturi pe cari le dau sătenilor și crescătorilor de vite:

1. Nu dați copiilor lapte de capră nefiert și nu consumați nici un fel de lapte nefiert.

2. Țineți minte că Febra de Malta ca și Tifosul este boala mânilor murdare și deaceia spălați-vă cât mai des pe mâini, în special după mulsul vitelor și înainte a mâncării.

3. Când constatați că într'un sat vitele, caprele și oile se stărpesc în mare număr, este semn sigur de Epizootie și trebuie să anunțați Autoritățile Sanitare ca să ia măsurile de rigoare.

Doctor Petri

Rugăm stăruitor achitați abonamentul

Tipografia „Progresul” — Siliștra

De ce n'ar avea și Durostorul aeroplanul său?

De câțiva ani se face în județul nostru propagandă pentru aviație. După câte știm s'a ales și un comitet. Care-i este activitatea? Întrebăm pe d-l președinte. Pe cale particulară ni se șoptește că nu se lucrează pentru Durostor, dar pentru vecini, adică sumele strânse se duc în altă parte. Nu credem. Dorim însă ca d-l Prefect Gioga, pe care l cunoaștem ca om de acțiune, să ia inițiativa pentru ca și Durostorul să aibe avionul său.

Alt perceptor de care se poate vorbi rău...

D-l Valeriu Cioroianu, colonist, oltean și f. primar al com. Covangilar, ne aduce la cunoștință procedeele neomenite ale perceptorului Tușianu de la Sarsânlar și mai ales ale agentului de urmărire Ion Mares, de la Rahova de jos. Având niște încurcături la percepția Mehedinți aceasta cere urmărirea d-lui Cioroianu pentru suma de 20541 lei. Debitul nefiind pus, Cioroianu cere și obține suspendarea urmăririi cu No. 7939/937 al Ad-ției fin. Mehedinți Perceptorii noștri nici n'au vrut să țină seamă de ordine și au sechestrat 294 duble de secară; în acel timp se spune că agentul Mares, ar fi fost cam... afumat. În prezent deși V. Cioroianu a adus hârtie de la Percepția Mehedinți că a lichidat tot debitul, totuși perceptorul i-a vândut secară sechestrată și nici banii nu-i predă ce încasează aceasta? Cerem anchetă și pedeapsa abuzivilor.

Cronica politică.

Toate ziarele se întrec a spune... glume, glume care de altfel plac unora sau altora dacă le convine. Multe însă din cele spuse astăzi, mâine sunt desmințite sau anunțate într'un mod neînțelegibil. Iar oamenilor politici liniștiți până mai ieri, nu le mai poți ghici gândurile. Totul depinde de împrejurarrea favorabilă „aplicării programului și principiilor” respective. Goana după „putere” este foarte mare. Asupra cui va cădea sorțul? În aprecierile noastre relativ la politica internă și chiar externă, n'am dat nici odată greșală cu prea mare diferență. Acum reamintim: ne aflăm în același moment politic, când a urmat guvernul Prof. Nic. Iorga. Noi nu mai motivăm ci vă lăsăm a medita asupra următoarelor: Partidul liberal obosit, partidul Național țărănesc împiedicat, Partidele naționaliste de dreapta divizate iar partidele de stânga prea neînsemnate. Cui revine puterea? Or partidului Național țărănesc, care or când poate face dovada vitalității și popularității, or partidele naționale care sunt recomandate ca cerute de necesitățile imperioase și urgente ale momentului. Coroana însă nu poate sta la gânduri, or guvern unitar național țărănesc, or de concentrare Vaidiștii, Iunian, Mironescu, or în cele din urmă guvernul actual (liberal cu sau fără georgiști). După cum se vede, tatonările tind spre guvern de concentrare sau de alegeri. Fără să fac pariu, cred că va fi liberaloid. Și dacă va fi astfel, nu putem sconta proporția de răspundere a nimănui, mai ales, că de Legionari nu se vorbește de loc, ca și când n'ar exista deși, au dovedit că sunt o forță temeinic organizată. Cert rămâne faptul, că atât d-nii: Mironescu, Iunian și Valda, deși personajii corecte

și demne de încredere, nu vor putea corespunde exigențelor țării și Coroanei. Rămâne de văzut dacă un guvern Iorga sau de generali or magistrați, vor putea umple golurile. Restul de pronosticuri rămân așa... simple vorbe de clacă. Continuarea cronică va avea loc în numărul viitor dacă va mai fi cazul, căci, fără să greșim prea mult, actuala guvernare deși cu scadență la începutul lunii Noembrie a. c. se poate prelungi până în Ianuarie iar atunci situația desigur va fi alta de cât acum.

M. I. Hail

Diverse.

— Minodora Crețu — spioană, proxenetă, pungășoaică și hoată calificată, metresa nu mai puținului cunoscut proxenet Radi Balcanski, a fost depusă în arestul preventiv local, în urma actelor ce i-a dresat D-l Comisar Bogoescu din poliția locală, pentru un recent furt de bani săvârșit în complicitatea „pensionarei sale”, prostituata Narmie Mehmet o temută pungășoaică de buzunare de mai multe ori recidivistă ca și „patroana”.

— D-nii Procuror Dorobanțu și substitut Hancu, însoțiți de D-l Comisar I. Bogoescu și agentul Stoica Gheorghe, au făcut un control la legea repausului duminical, trimițând în judecată pe mai mulți comercianți.

— D-nii Procuror Dorobanțu, D-l I. Negulescu medic șef al orașului și Comisar I. Bogoescu, au făcut descinderi la restaurante și la fabricanții și revanzătorii de mezeluri, cârnați și pastramă, dresând acte la majoritatea celor inspectați.

Între alții, bucătăriile D-lor Sotir Radovanof și Stoian Calcișcof (Europa și Dobrogea) fiind găsite într'o stare de murdărie crasă, patronii au fost dați judecății, fiind avertizați ca de îndată să ia măsurile impuse de igienă.

— În curtea Cercului de recrutare Durostor, funcționează zilnic comisia pentru inspectarea și clasarea vehiculelor cu tracțiune mecanică. Comisia este compusă din D-nii: Căpitan Nestorescu, Comisar Bogoescu șeful circulației și un delegat al Serviciului tehnic, având ca ajutoare pe agentul Gh. Stoica și un furier.

— Valorosul colaborator al ziarului nostru, D-l doctor Petri, pe care de altfel toți cititorii noștri îl știți pe numele adevărat din articolul precedent, va publica cu începere din numărul viitor, un foarte interesant studiu al „Gazelor de luptă”. Suntem fericiți de a prezenta cititorilor noștri, un studiu atât de necesar pentru educația tuturor cetățenilor. De aceea mulțumim cu recunoștința, cu aceeași recunoștință de totdeauna, Domnului Doctor Petri care cu suzletul și cu trupul a lucrat pentru Țara românească, alinând pe o parte suferințele bolnavilor iar pe altă parte lucrând pentru întărirea temelii patriei prin iubire și înfrățire. Să trăești d-le doctor Petrescu. Și să știți că Durostoriții și Dobrogenii nu vă vor uita niciodată.

— În curând vom publica lista răilor de plată, care au primit 4 ani ziarul fără ași achita abonamentul.